

Seminář o aktualitách z oblasti smart meteringu a vodoměrů provázal velký zájem

Petr Sýkora

Dne 16. 10. 2025 se v konferenčním sále na Novotného lávce v Praze konal již tradiční seminář Komise metrologie SOVAK ČR Aktuality z oblasti smart meteringu a vodoměrů.

Cílem semináře bylo seznámit účastníky s novinkami v právních a metrologických předpisech týkajících se měření spotřeby vody, respektive vodoměrů, včetně připravovaných změn. Dále se seminář zaměřil na problematiku digitalizace procesů jakožto klíčového směru vývoje v této oblasti a v odpoledním bloku na novinky z oblasti smart meteringu, které prezentovali členové Komise metrologie SOVAK ČR a další významní dodavatelé smart metrů z řad přidružených členů SOVAK ČR.

Seminář zahájil ředitel a člen představenstva SOVAK ČR Ing. Vilém Žák, který kromě přivítání účastníků informoval o aktivním zapojení SOVAK ČR při tvorbě **národního implementačního plánu směrnice o čištění městských odpadních vod**. Tato informace však nebyla z pohledu metrologie klíčová – o prezentaci hlavního tématu semináře se postarali Ing. Zbyněk Veselák, ředitel odboru metrologie Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚTNMZ), a Ing. František Staněk, odborný ředitel pro legální metrologii Českého metrologického institutu (ČMI).

Mezi klíčové informace patřil např. **konec možnosti vydávat ES certifikáty schválení typu a provádět ES prvotní ověření ke dni 30. 11. 2025** ve vazbě na rušení tzv. „staropřístupových“ směrnic EHS/ES“. Nutno dodat, že měřidla (vodoměry) v provozu s tímto schválením typu mohou být používána i nadále bez omezení.

Na téma „staropřístupových“ směrnic navazovalo téma „**směrnice nového přístupu**“, tj. směrnice 2004/22/ES (MID – Measurement Instruments Directive), která v současnosti prochází aktualizacím procesem „fast track“, bohužel však nikoli v oblasti vodoměrů. Komise metrologie SOVAK ČR je v tzv. veřejné konzultaci k MID aktivní a její členové věří, že při další aktualizaci směrnice MID se voda jako komodita dostane přinejmenším na stejnou úroveň jako např. elektřina, teplo nebo plyn.

Z oblasti národní legislativy byla detailně představena **vyhláška č. 127/2024 Sb. ze dne 13. 5. 2024**, kterou se mění vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu ČR č. 345/2002 Sb., stanovující měřidla k povinnému ověřování a měřidla podléhající schválení typu. Tato novela, účinná od 1. 7. 2024, přinesla **zkrácení ověřovacích lhůt** pro měřidla protékajícího množství studené pitné a teplé vody – mechanické vodoměry – ze šesti na pět let. Naopak **byla prodloužena ověřovací lhůta** pro statické vodoměry na osm let a nově byla s účinností od 1. 1. 2026 zavedena tzv. měřidla „**nečistých vod**“ (tj. vod odpadních, srážkových, šedých, bílých, žlutých apod.), u nichž je ověřovací lhůta pět let.

Pro vyloučení nejasností je vhodné dodat, že ve všech případech se jedná o měřidla podle normy **ČSN EN ISO 4064 – Vodoměry pro studenou pitnou a teplou vodu**, a to:

- Část 1: Metrologické a technické požadavky – účinnost od 1. 9. 2025.
- Část 2: Zkušební metody – účinnost od 1. 9. 2025.
- Část 3: Formát zkušební zprávy – účinnost od 1. 7. 2025.
- Část 4: Nemetrologické požadavky nezahrnuté v ISO 4064-1 – účinnost od 1. 7. 2025.

V žádném případě se nejedná o měrné žlaby a přelivy či kontinuální průtokoměry standardně využívané pro měření protékajícího množství vyčištěných odpadních vod.

Jelikož dosud není v účinnosti **Opatření obecné povahy 0111-OOP-C035-26, měřidla protékajícího množství vody**, jehož cílem je pokrýt všechny relevantní postupy uvedení vodoměrů na trh a do provozu (včetně zahrnutí vodoměrů pro měření „nečistých vod“) – a jeho účinnost se předpokládá až koncem roku 2025 –, je z pohledu uživatele těchto měřidel vhodné postupovat podle § 26 zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii, a přihlásit stávající provozovaná měřidla k ověření u ČMI nebo AMS, a to nejpozději do 90 dnů od jejich stanovení (tj. od 1. 1. 2026). Do ukončení ověřovacího řízení mohou být tato měřidla dále předběžně používána.

Na téma naplnění legislativních požadavků v tomto smyslu vydal dne 17. 10. 2025 SOVAK ČR na svém portálu oficiální stanovisko.

Dalšími novinkami byly např. **nový přístup k aplikaci § 11a zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii**, kdy je nově – na základě posouzení integrity měřidla – připuštěno přezkoušení měřidla i po skončení platnosti jeho ověření, či informace z oblasti **registrace subjektů pro montáže stanovených měřidel**. Tyto podrobnosti však přesahují rozsah tohoto příspěvku, a proto pro získání dalších informací doporučujeme účast na dalším plánovaném semináři na toto téma.

Závěrem dopoledního bloku proběhla prezentace společnosti Popron Systems a. s., která obsáhle představila téma digitalizace v celém rozsahu životního cyklu vodoměrů – jakožto zásadní nezbytnosti pro efektivní využívání smart meteringu.

V odpoledním bloku byly prezentovány **novinky na straně výrobců vodoměrů**. Pokud lze shrnout směr vývoje v této oblasti, budoucnost jednoznačně směřuje k používání **statických vodoměrů (ultrazvukových, indukčních)** s rádiovým přenosem naměřených dat a standardizovaných alarmů, včetně zajištění jejich kybernetické bezpečnosti (šifrování), prostřednictvím více komunikačních protokolů. Data jsou následně přenášena do pokročilých datových center umožňujících analytické zpracování, archivaci a publikaci do zákaznických systémů provozovatelů či správcovských společností, případně přímo koncovému zákazníkovi.

Budoucností jsou **rádiové přenosy umožňující hybridní odečet vodoměrů** – online i na místě (walk-by či drive-by).

Běžnou doplňkovou funkcionalitou smart metrů se v budoucnu pravděpodobně stane **měření šumů (ALD – Acoustic Leak**

Detection), měření tlaků nebo **integrovaná možnost uzavření průtoku vody**.

O představenou problematiku byl značný zájem – více než 120 účastníků rychle naplnilo kapacitu semináře i konferenčního sálu. **Komise metrologie SOVAK ČR** děkuje všem účastníkům a přednášejícím za účast a pro ty, kterým musela být z kapacitních důvodů účast odmítnuta, se zavazuje seminář **v prvním pololetí příštího roku zopakovat**, a to ve verzi rozšířené o náměty z řad posluchačů.

Ing. Petr Sýkora, Ph.D.

předseda Komise metrologie SOVAK ČR